

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

13 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:
Președinte, judecătorul – Boris Talpă,
Judecători – Sergiu Daguța, Anatolie Țurcan, Igor Mânăscuță, Ghenadie Eremciuc

judecând recursurile împotriva deciziei din 29 septembrie 2022 al Colegiului penal al Curții de Apel Bălți, declarate de către avocatul Grigore Postovanu în numele părții vătămate Diaconiță Igor și de avocatul Vitalie Zaporojan în numele inculpaților

Morcov Sergiu XXXX;

Morcov Cristina XXXX.

Termenul de examinare:
instanța de fond: 14.01.2019 - 21.06.2021,
instanța de apel: 15.07.2021 - 29.09.2022,
instanța de recurs: 25.01.2023 - 13.02.2024.

Asupra recursurilor declarate de avocatul Grigore Postovanu în numele părții vătămate Diaconiță Igor și de avocatul Vitalie Zaporojan în numele inculpaților Morcov Sergiu, Morcov Cristina, completul de judecată

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința din 21 iunie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, Morcov Sergiu, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 361 alin. (2), lit. b) Cod penal, a fost achitat, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

Morcov Cristina, învinuită de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2), lit. b) Cod penal, a fost achitată, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpată.

A fost respinsă acțiunea civilă înaintată de Diaconiță Igor împotriva lui Morcov Sergiu și Morcov Cristina.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Morcov Sergiu, prin rechizitoriu este învinuit de faptul că, acționând în scopul falsificării documentelor oficiale false, în complicitate cu Morcov Cristina, administrator al Gospodăriei Țărănești „Morcov

Cristina Sergiu” și Zara Olga, a *transmis* și a *primit* de la Zara Olga, blanchete de contracte de arendă a terenurilor, la 01.01.2016, știind cu certitudine că Zara Olga a falsificat semnăturile plasate în rubrica „Арендодатель” din contractele de arendă a terenurilor nr. xx din 01.01.2016 și nr. xxx din 01.01.2016, precum și din contractele de predare-preluare a terenurilor agricole arendate – anexele nr. 1 la contractele date, încheiate între Diaconița Igor și GȚ „Morcov Cristina xxxx”, potrivit cărora, Diaconița Igor a transmis terenurile sale agricole amplasate în extravilanul s. xxxx, r-nul xxxx, în arendă GȚ „Morcov Cristina xxxx”, pe un termen de 20 ani, contracte semnate în lipsa celeilalte părți contractante, pe care le-a transmis fiicei sale, Morcov Cristina, administrator al Gospodăriei Țărănești „Morcov Cristina xxx”, care au fost înregistrate la Oficiul Teritorial Cadastral Drochia cu nr. cadastral xxxx din 04.03.2016 și nr. xxxx din 06.09.2017, ce au produs efecte juridice până în prezent.

Conform raportului de constatare tehnico-științifică nr. xxxx din 25.09.2018, de efectuare a constatării tehnico-științifice grafoscopice s-a constatat că, semnăturile în litigiu plasate în rubrica „Арендодатель” din contractele de arendă a terenurilor nr. 65 din 01.01.2016, și nr. xxx din 01.01.2016 încheiate între Diaconița Igor și GȚ „Morcov Cristina xxxx” și din contractele de predare-preluare a terenurilor agricole arendate anexele nr: 1 la contracte, au fost executate, probabil, nu de Diaconița Igor, ci de către o altă persoană.

Astfel, inculpatului Morcov Sergiu, i s-a imputat că prin acțiunile sale a săvârșit *complicitatea la confecționarea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, acțiuni săvârșite de două sau mai multe persoane*, infracțiune prevăzută de art. 42 alin. (5), 361 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Morcov Cristina, prin rechizitoriu este învinuită de faptul că, activând în calitate de administrator al Gospodăriei Țărănești „Morcov Cristina xxxx”, acționând în scopul falsificării documentelor oficiale false, în complicitate cu Morcov Sergiu și Zara Olga, a *primit* de la Zara Olga, *prin intermediul tatălui său*, Morcov Sergiu, blanchete de contracte de arendă a terenurilor, la 01.01.2016, știind cu certitudine că Zara Olga a falsificat semnăturile plasate în rubrica „Арендодатель” din contractele de arendă a terenurilor nr. xx din 01.01.2016 și nr. xxx din 01.01.2016, precum și din contractele de predare-preluare a terenurilor agricole arendate – anexele nr. 1 la contractele date, încheiate între Diaconița Igor și GȚ „Morcov Cristina xxxx”, potrivit cărora, Diaconița Igor a transmis terenurile sale agricole amplasate în extravilanul s. Xxxx, r-nul xxxx, în arendă GȚ „Morcov Cristina xxxx” pe un termen de 20 ani, contracte semnate de ea și aplicată ștampila rotundă a gospodăriei, în lipsa celeilalte părți contractante, care au fost înregistrate la Oficiul Teritorial Cadastral Drochia cu nr. cadastral xxxx din 04.03.2016 și nr. xxxx din 06.09.2017, ce au produs efecte juridice până în prezent.

Conform raportului de constatare tehnico-științifică grafoscopică nr. xxxx din 25.09.2018, s-a constatat că, semnăturile în litigiu plasate în rubrica „Арендодатель” din contractele de arendă a terenurilor nr. 65 din 01.01.2016, și nr. 329 din 01.01.2016 încheiate între Diaconița Igor și GȚ „Morcov Cristina xxxx” și din contractele de predare-preluare a terenurilor agricole arendate anexele nr: 1 la contracte, au fost executate, probabil, nu de Diaconița Igor, ci de către o altă persoană.

Astfel, inculpatei Morcov Cristina, i s-a imputat că prin acțiunile sale a săvârșit *confecționarea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, acțiuni săvârșite de două sau mai multe persoane*, infracțiune prevăzută de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal.

3. Sentința menționată a fost atacată cu *apel* de către procurorul în Procuratura raionului Drochia, Diana Turenco, fiind solicitată casarea actului judecătoresc contestat, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie condamnată Morcov Cristina de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, la amendă în mărime de 700 unități convenționale, ceea ce constituie suma de 35000 lei; să fie condamnat Morcov Sergiu de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, la amendă în mărime de 700 unități convenționale, ceea ce constituie suma de 35000 lei, cu încasarea de la inculpați, în mod solidar, cheltuielile judiciare în sumă de 1820 lei, cheltuieli pentru efectuarea raportului de constatare tehnico-științifică nr. xxxx din 25.09.2018 și să se expună privitor la corpurile delictive.

În argumentarea apelului procurorul a invocat că sentința o consideră neîntemeiată, deoarece instanța nu a stabilit just circumstanțele cauzei, incorect și neîntemeiat i-a achitat pe inculpați indicând, că fapta nu a fost comisă de inculpați.

Consideră, că pe parcursul examinării cauzei au fost administrate destule probe care au demonstrat vinovăția lui Morcov Sergiu și Morcov Cristina de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Totodată, conform învinuirii formulate, infracțiunea a fost comisă în complicitate cu Zara Olga, cauza penală în privința cărei a fost disjunsă în procedură separată, deoarece ultima a recunoscut pe deplin vinovăția adusă conform ordonanței de punere sub învinuire.

Din declarațiile acesteia a rezultat, că în anul 2015, Morcov Sergiu strângea semnături pentru scoaterea pomilor din livezile cotelor, care aparțineau bătrânilor. Ea a semnat în contractul de arendă fără a avea o procură pentru a reprezenta interesele lui Diaconiță Igor.

Astfel, instanța de fond a dat o apreciere eronată circumstanțelor de drept și de fapt stabilite în cadrul cercetării judecătorești, bazându-se doar pe declarațiile inculpaților, care au fost combătute de probele acumulate în cadrul urmăririi penale și a cercetării judecătorești, declarații ce urmăresc doar scopul evitării răspunderii penale pentru fapta săvârșită, deoarece inculpații din start au cunoscut, că dețin și folosesc un document oficial fals, deoarece lipsea procura privind stabilirea împuternicirilor lui Zara Olga.

Prin urmare, soluția achitării lui Morcov Sergiu și Morcov Cristina a reieșit din respingerea majorității probelor administrate pe caz fără o motivație relevantă, astfel, dispunând achitarea lor, instanța de fond nu a luat în considerație toate probele administrate la caz, fapt ce duce la concluzia, că deși la materialele cauzei sunt prezentate un șir de probe, instanța fără a le verifica și a le aprecia în urma unei evaluări în ansamblu, prematur le-a respins, prin ce a admis o eroare de fapt și anume discordanța între cele reținute de instanța de fond și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții, decât cea pe care materialul probator o susține.

3.1 Sentința menționată a fost atacată cu *apel* și de către avocatul părții vătămate, Grigore Postovanu, care a solicitat, admiterea apelului, casarea sentinței de achitare a lui Morcov Sergiu și Morcov Cristina, cu condamnarea acestora.

În argumentarea apelului avocatul a invocat că instanța eronat a ajuns la concluzia de a-i achita pe inculpații Morcov Sergiu și Morcov Cristina, or ultimii și până la moment se folosesc de contractele de arendă false. Or, o careva procură de reprezentare a intereselor lui Diaconiță Igor nu a fost eliberată Olgăi Zara.

Consideră că inculpații au acționat în complicitate cu Zara Olga.

4. Prin decizia din 29 septembrie 2022 al Colegiului penal al Curții de Apel Bălți au fost admise apelurile, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre prin care:

Morcov Sergiu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 42 alin. (5), 361 alin. (2) lit. b) Cod penal și prin coroborare cu prevederile art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, a fost liberat de pedeapsă penală în legătură cu prescrierea atragerii la răspunderea penală, prevăzută la art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal.

Morcov Cristina a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal și prin coroborare cu prevederile art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, a fost liberată de pedeapsă penală în legătură cu prescrierea atragerii la răspunderea penală, prevăzută la art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal.

A fost dispusă încasarea de la Morcov Sergiu, Morcov Cristina, în mod solidar, în beneficiul statului cheltuielile de judecată suportate în legătură cu efectuarea raportului de constatare tehnico-științifică nr. xxxx din 25.09.2018 în sumă de 1820 lei.

S-a dispus ca în temeiul art. 161 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală, contractele de arendă în original a terenurilor nr. xx din 01.01.2016 și nr. xxx din 01.01.2016, precum și contractele de predare-preluare a terenurilor agricole arendate - anexele nr. 1 la contractele date, încheiate între Diaconița Igor și GȚ „Morcov Cristina xxxx”, care au fost recunoscute ca corpuri delictive prin ordonanța organului de urmărire penală din 28.11.2018 și care au fost anexate la materialele cauzei penale, vor fi păstrate la dosar până la solicitarea persoanelor interesate, iar copiile contractelor de vânzare-cumpărare a terenurilor din 07.10.2009, 30.11.2009 și 15.01.2010, cu planurile cadastrale anexate, prin care s-a confirmat dreptul de proprietate terenurilor agricole de către Diaconița Igor și Diaconița Ala, copia declarației de constituire a gospodăriei țărănești (de fermier) din 09.02.2015, certificat de înregistrare a gospodăriei țărănești (de fermier) din 09.02.2015, fișa de înregistrare a gospodăriei țărănești (de fermier) din 15.06.2018, care au fost recunoscute ca mijloace materiale de probă prin ordonanța organului de urmărire penală și care au fost anexate la materialele cauzei penale, vor fi păstrate la cauza penală respectivă.

4.1 În motivarea soluției adoptate instanța de apel, a indicat că cercetând multilateral, complet, obiectiv și apreciind totalitatea de probe în ansamblu, sub toate aspectele, conform propriei convingeri, a ajuns la concluzia că acțiunile lui Morcov Sergiu și Morcov Cristina s-au încadrat perfect, corespunzător, în baza art. 42 alin. (5), 361 alin. (2) lit. b) Cod penal și art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar instanța de fond a judecat superficial cauza dată, apreciind eronat împrejurările în fapt, iar ca rezultat a constatat greșit aspectele de drept, ce au dus la achitarea eronată a acestora, pe motiv că fapta nu a fost comisă de inculpați.

Instanța de apel a indicat că, instanța de fond neobiectiv a apreciat declarațiile martorilor drept fapte ce au confirmat nevinovăția inculpaților, selectând doar circumstanțele ce prevalează poziția părții apărării asupra poziției acuzării, nefiind luate în considerație totalitatea probelor acumulate pe parcursul procesului, nefiind efectuată coroborarea declarațiilor cu probele scrise din materialele cauzei, ci a parcurs la interpretarea în parte a unor secvențe din declarațiile martorilor.

Instanța de apel a concluzionat că soluția de achitare a inculpaților pe motivul că nu au comis infracțiune, este eronată, ori în viziunea instanței de fond pentru a fi încadrate acțiunile inculpaților în infracțiunea ce li se incriminează, aceștia urmau să semneze nemijlocit din numele lui Diaconița Igor, dar o dată ce s-a stabilit, că semnătura din numele lui Diaconița Igor a fost executată de Zara Olga, infracțiunea n-a fost comisă de inculpați.

În combaterea concluziei instanței de fond, instanța de apel a indicat că este pertinentă cazului judecat, și sentința Judecătoriei Drochia, sediul Central din 27.09.2019 de condamnare a Olgăi Zara în baza art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, pentru falsificarea documentelor oficiale false în complicitate cu alte persoane și anume a semnăturii din rubrica „Арендодатель” din contractele de arendă a terenurilor nr. xx din 01.01.2016, și nr. xxx din 01.01.2016 încheiate între Diaconița Igor și GȚ „Morcov Cristina Sergiu” și din contractele de predare-preluare a terenurilor agricole arendate-anexele nr. 1 la contracte (f.d. 115-120, vol. II), sentință casată parțial prin decizia Curții de Apel Bălți din 19.02.2020, cu menținerea condamnării Olgăi Zara (f.d. 122-131, vol. II).

Instanța de apel a statuat că, concluzionările instanței de fond, precum că ”inculpații erau încrezuți că Zara Olga le-a prezentat actele cu semnătura executată de însuși Diaconița Igor”, precum și că ”inculpații n-au semnat, semnătura fiind executată de Zara Olga, iar inculpații nu cunoșteau și n-au avut o înțelegere prealabilă cu ea în vederea executării acțiunilor infractorice în comun”, au fost combătute prin însăși declarațiile inculpaților, precum și a martorului Zara Olga.

Din acestea considerente, constatând că cumulul de probe administrate dovedesc incontestabil vinovăția lui Morcov Sergiu și Morcov Cristina, instanța de apel a reținut ca constatate faptele comise de inculpați în următoarele circumstanțe:

Morcov Sergiu, acționând în scopul falsificării documentelor oficiale false, în complicitate cu Morcov Cristina, administrator a GȚ „Morcov Cristina xxxx” și Zara Olga, a *transmis* și a *primit* de la Zara Olga, blanchete de contracte de arendă a terenurilor, la 01.01.2016, știind cu certitudine, că Zara Olga a falsificat semnăturile plasate în rubrica „Арендодатель” din contractele de arendă a terenurilor nr.xx din 01.01.2016 și nr. xxx din 01.01.2016, precum și din contractele de predare-preluare a terenurilor agricole arendate – anexele nr. 1 la contractele date, încheiate între Diaconița Igor și GȚ „Morcov Cristina Sergiu”, potrivit cărora, Diaconița Igor a transmis terenurile sale agricole amplasate în extravilanul s. Xxxx, r-nul Drochia, în arendă GȚ „Morcov Cristina xxxx” pe un termen de 20 ani, contracte semnate în lipsa celeilalte părți contractante, pe care le-a *transmis* fiicei sale Morcov Cristina, administrator al GȚ „Morcov Cristina Sergiu”, care au fost înregistrate la Oficiul Teritorial Cadastral Drochia cu nr. cadastral xxxx din 04.03.2016 și nr. xxxx din 06.09.2017, ce au produs efecte juridice până în prezent.

Conform raportului de constatare tehnico-științifică grafoscopică nr. xxxx din 25.09.2018, s-a constatat că, semnăturile în litigiu plasate în rubrica „Арендодатель” din contractele de arendă a terenurilor nr. xx din 01.01.2016, și nr. xxx din 01.01.2016 încheiate între Diaconița Igor și GȚ „Morcov Cristina xxxx” și din contractele de predare-preluare a terenurilor agricole arendate-anexele nr. 1 la contracte, au fost executate, probabil, nu de Diaconița Igor, ci de către o altă persoană.

Instanța de apel a încadrat acțiunile lui Morcov Sergiu ca infracțiune prevăzută de art. 42 alin. (5), 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, - complicitatea la confecționarea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, acțiuni săvârșite de două sau mai multe persoane.

Morcov Cristina, activând în calitate de administrator a GȚ „Morcov Cristina Sergiu”, acționând în scopul falsificării documentelor oficiale false, în complicitate cu Morcov Sergiu și Zara Olga, a *primit* de la Zara Olga, *prin intermediul tatălui* său Morcov Sergiu, blanchete de contracte de arendă a terenurilor, la 01.01.2016, știind cu certitudine că Zara Olga a falsificat semnăturile plasate în rubrica „Арендодатель” din contractele de arendă a terenurilor nr. xx din 01.01.2016 și nr. xxx din 01.01.2016, precum și din

contractele de predare-preluare a terenurilor agricole arendate – anexele nr. 1 la contractele date, încheiate între Diaconița Igor și GȚ „Morcov Cristina xxxx”, potrivit cărora, Diaconița Igor a transmis terenurile sale agricole amplasate în extravilanul s. Xxxx, r-nul Xxxx, în arendă GȚ „Morcov Cristina xxxx” pe un termen de 20 ani, contracte semnate de ea și aplicată ștampila rotundă a gospodăriei, în lipsa celeilalte părți contractante, care au fost înregistrate la Oficiul Teritorial Cadastral Drochia cu nr. cadastral xxxx din 04.03.2016 și nr. xxxx din 06.09.2017, ce au produs efecte juridice până în prezent.

Conform raportului de constatare tehnico-științifică grafoscopice nr. xxxx din 25.09.2018, s-a constatat că, semnăturile în litigiu plasate în rubrica „Арендодатель” din contractele de arendă a terenurilor nr. xx din 01.01.2016, și nr. xxx din 01.01.2016 încheiate între Diaconița Igor și GȚ „Morcov Cristina xxxx” și din contractele de predare-preluare a terenurilor agricole arendate-anexele nr. 1 la contracte, au fost executate, probabil, nu de Diaconița Igor, ci de către o altă persoană.

Instanța de apel a încadrat acțiunile Cristinei Morcov ca infracțiune prevăzută de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, - *confeccionarea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, acțiuni săvârșite de două sau mai multe persoane.*

Totodată, constatând ca fiind demonstrate faptele infracționale comise de Morcov Sergiu și Morcov Cristina, prevăzute corespunzător de art. 42 alin. (5), 361 alin. (2) lit. b) Cod penal și art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, instanța de apel a stabilit existența temeiurilor pentru liberarea acestora de pedeapsa penală, în temeiul expirării termenului de prescripție privind tragere la răspundere penală, conform art. 60 alin.(1) lit.b) Cod penal, art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, adoptând sentința de condamnare a inculpaților fără stabilirea pedepsei, cu liberarea acestora de pedeapsă în cazul expirării termenului de prescripție.

În acest sens, instanța de apel a menționat că, potrivit art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii a expirat termenul de 5 ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave.

Ținând cont că, la caz s-a constatat vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 361 alin. (2) lit. b) Cod penal și art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, care conform art. 16 alin. (2) Cod penal, este clasificată ca fiind infracțiunea mai puțin gravă, aceasta fiind săvârșită la 01.01.2016 și de la săvârșirea ei au trecut mai mult de 5 ani, s-a considerat oportun de a-i libera pe Morcov Sergiu și Morcov Cristina, de pedeapsă penală în legătură cu prescrierea termenului atragerii la răspunderea penală.

Totodată, instanța de apel a constatat că instanța de fond nu s-a expus privitor la cheltuielile judiciare și nici privitor la corpurile delictelor, dar dimpotrivă s-a expus asupra unei acțiuni civile inexistente la caz.

Soluționând cererea acuzatorului de stat, care a solicitat încasarea de la Morcov Sergiu și Morcov Cristina, în mod solidar, a cheltuielilor judiciare în sumă de 1820 lei, suportate pentru efectuarea raportului de constatare tehnico-științifică nr. xxxx din 25.09.2018, instanța de apel a stabilit că, inculpații sunt angajați în câmpul muncii, nu au invocat starea financiară precară, fapt ce permite de a se concluziona că sunt în posibilitate de a achita cheltuielile judiciare în sumă de 1820 lei, suportate pentru efectuarea constatărilor tehnico-științifice expuse în raportul nr. xxxx din 25.09.2018 (f.d.53, vol. I).

De asemenea, instanța de apel a considerat oportun soluționarea chestiunii privitor la corpurile delictelor, și respectiv, în temeiul art. 161 alin. (1) pct. 5) CPP, a dispus ca contractele de arendă în original a terenurilor nr. xx din 01.01.2016 și nr. xxx din 01.01.2016, precum și contractele de predare-preluare a terenurilor agricole arendate -

anexele nr. 1 la contractele date, încheiate între Diaconița Igor și GȚ „Morcov Cristina xxxx”, care au fost recunoscute ca corpuri delictive prin ordonanța organului de urmărire penală din 28.11.2018 și care au fost anexate la materialele cauzei penale, să fie păstrate la dosar până la solicitarea persoanelor interesate, iar copiile contractelor de vânzare-cumpărare a terenurilor din 07.10.2009, 30.11.2009 și 15.01.2010, cu planurile cadastrale anexate, prin care s-a confirmat dreptul de proprietate terenurilor agricole de către Diaconița Igor și Diaconița Ala, copia declarației de constituire a gospodăriei țărănești (de fermier) din 09.02.2015, certificat de înregistrare a gospodăriei țărănești (de fermier) din 09.02.2015, fișa de înregistrare a gospodăriei țărănești (de fermier) din 15.06.2018, care au fost recunoscute ca mijloace materiale de probă prin ordonanța organului de urmărire penală și care au fost anexate la materialele cauzei penale, vor fi păstrate la cauza penală respectivă.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu *recurs* de către avocatul Grigore Postovanu în numele părții vătămate Diaconița Igor care, fără a indica vreun temei prevăzut la art. 427 Cod de procedură penală (redacția legii în vigoare la data declarării recursului, până la modificările operate din 01.09.2023), solicită admiterea recursului, casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță în alt complet de judecată.

În motivarea recursului apărătorul părții vătămate a indicat că instanța de apel de fapt și-a format opinia bazându-se pe probele cercetate de instanța de fond, iar el în mod repetat a solicitat în cadrul cercetărilor în instanța de apel dispunerea expertizei grafoscopice, care urma a scoate la iveală persoana care concret a perfectat contractele false și care nemijlocit a pus semnături în ambele contracte, însă ceea ce nu s-a acceptat din cauza că partea vătămată nu dorea să suporte cheltuielile, însă instanța de apel urma să admită demersul, iar cheltuielile procesului penal să fie puse în seama inculpaților dacă aceștia vor fi găsiți vinovați, chestiune care nu a fost examinată, fiind omisă contrar art. 414 - 416 CPP de către instanța de apel.

Potrivit recurentului, persoanele care intră în relații sociale cu privire la patrimoniu trebuie să manifeste un minim de promptitudine, pentru ca interesele lor patrimoniale să nu fie încălcate prin anumite manopere frauduloase. În același timp este nevoie de o bună-credință a participanților la ele. Buna-credință este o categorie etico-morală. De aceea și actele de conduită, care aduc atingere bunei-credințe -înșelăciunea și abuzul de încredere - se pot transforma din acte imorale în acte cu relevanță juridico-penală numai în prezența unor anumite condiții, urmărind obiectivul asigurării unui climat de credibilitate reciprocă, care prevede în art. 190 Cod penal, răspunderea nu pentru înșelăciune sau abuz de încredere, ci pentru dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere.

Recurentul indică că, inculpații de fapt la etapa inițială au falsificat contractele, iar ulterior la înregistrarea nu numai la organul local, dar și la oficiul cadastral, au acaparat terenurile, au distrus livada mergând de fapt de comun acord probabil cu autoritățile locale pentru căpătarea avizului pozitiv la defrișare, continuând să se folosească de aceste terenuri. În opinia recurentului dubios este faptul că în primul rând, din declarațiile inculpaților este o recunoaștere a celor incriminate, dar instanța de fond i-a achitat, iar suma pentru arenda terenurilor de 100 lei pe an este mizeră, nici nu putea fi reținută ca o achitare, mai mult nici nu s-a achitat, dețin în continuare terenurile vizate, însă inculpații se consideră nevinovați, iar contractele le consideră legale. Menționează recurentul că, toate acestea dubii au fost trecute cu vederea de toate instanțele judecătorești inferioare.

Consideră recurentul că, decizia instanței de apel urmează a fi casată, iar inculpații urmează a fi condamnați conform art. 190 și 197 Cod penal, prin examinarea detaliată a cauzei.

5.1. Decizia instanței de apel a fost atacată cu *recurs* de către avocatul Vitalie Zaporojan în numele inculpaților care, indicând temeiurile prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6), 16), alin. (2) Cod de procedură penală (redacția legii în vigoare la data declarării recursului, până la modificările operate din 01.09.2023), solicită admiterea recursului, casarea deciziei cu menținerea sentinței.

În motivarea recursului apărătorul inculpaților a indicat că în ședința de judecată, atât în prima instanță, cât și în ședința instanței de apel *nu a fost dovedită vinovăția inculpaților*, și această este evident din declarațiile depuse de participanții la proces, de raportul de constatare tehnico-științific.

Recurentul menționează că, inculpații nu au văzut cine a semnat contractele din numele lui Diaconiță Igor, deoarece contractele se dădeau în mâine persoanelor și ulterior erau aduse semnate, apoi deja erau semnate de către Morcov Cristina, iar în legislație nu este stipulat că contractele urmează a fi semnate de ambele părți odată și anume cu prezența la fața locului.

Potrivit recurentului, din declarațiile Olgăi Zara, Diaconiță Igor i-a eliberat mamei sale Diaconiță Zinaida o procură, iar ultima o ruga să semneze aceste contracte din numele fiului, acesta fiind plecat peste hotarele țării. În cazul dat, consideră recurentul, din partea inculpaților nu se văd careva intenții în comiterea a careva ilegalități.

Consideră recurentul că, raportul de constatare tehnico-științifică nr. xxxx din 25.09.2018 este inadmisibil ca probă și nu poate fi admis, deoarece a fost întocmit cu încălcarea Legii cu privire la expertiza judiciară și anume art. 37 alin. (4), care prevede că în partea finală a raportului de expertiză sunt expuse concluziile expertului, care cuprind răspunsurile la întrebările formulate de către ordonatorul expertizei. Răspunsurile la întrebări se formulează exact, fără a permite interpretări echivoce.

Recurentul consemnează că partea vătămată Diaconiță Igor invocă careva plângeri, însă din declarațiile ultimului este evident că el nu este de acord doar cu termenul contractelor de arendă, declarând că, ar fi mai bine pe un termen mai mic, de 7 ani.

Totodată, recurentul mai indică, că în plângerea depusă de partea vătămată, acesta indică și terenuri care nu-i aparțin, ci sunt a fostei soției lui, Diaconiță Ala.

Recurentul atrage atenția, că inculpatul Morcov Sergiu a fost pus sub învinuire, apoi recunoscut vinovat în baza art. 42 alin. (5), 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, ca complicitate la confecționarea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, acțiuni săvârșite de două sau mai multe persoane.

Însă, potrivit recurentului, instanța de apel nu a luat în calcul faptul că Morcov Sergiu nu era angajat la GȚ „Morcov Cristina xxxx”, dar era angajat la întreprinderea sa. Faptul că el efectua lucrări în teritoriu și le transmitea cetățenilor formularele de contracte, nu poate fi pus la baza învinuirii înaintate lui, din care motive consideră că au fost încălcate prevederile art. 19 Cod de procedură penală, art. 6 CEDO și anume dreptul la un proces echitabil.

6. În temeiul art. 431 alin. (1), pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a prezentat referință pe marginea recursului declarat, pledând pentru inadmisibilitatea recursului declarat, ca fiind vădit neîntemeiat, din motiv că instanța de apel a adoptat o decizie legală și motivată.

7. Judecând recursurile declarate, în raport cu materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că acestea sunt admisibile și urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. XI alin. (3) al Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) (nr.246 din 31.07.2023, în vigoare 01 septembrie 2023), recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei Legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, din textul legii menționate, rezultă că procedura de judecare a recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data în vigoare a acestei legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare 01 septembrie 2023), judecând recursul instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze total, atunci când se constată admiterea erorilor de drept, de natură să afecteze echitatea desfășurării procesului și care au avut drept consecință adoptarea unei hotărâri contradictorii și nemotivate.

Totodată, completul de judecată evidențiază și prevederile art.414 alin.(1) Cod de procedură penală (redacția legii în vigoare la data judecării cauzei penale în instanța de apel, până la 01.09.2023), în conformitate cu care, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Astfel, la judecarea apelului, instanța de apel urmează să se expună dacă probele corect au fost apreciate de către instanța inferioară, prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.

Completul de judecată mai reține că, potrivit prevederilor art. 414 alin.(4) Cod de procedură penală, (redacția legii în vigoare la data judecării cauzei penale în instanța de apel, până la 01.09.2023), în vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor, și în asemenea circumstanțe, ținând cont de art. 414 alin.(1) CPP, de către instanța de apel urmează a fi elucidate *la fel* următoarele aspecte prevăzute de art. 385 alin.(1) Cod de procedură penală: dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni, dacă inculpatul trebuie să fie pedepsit pentru infracțiunea săvârșită, dacă există circumstanțe care atenuează sau agravează răspunderea inculpatului și care anume, cât și alte chestiuni relevante prevăzute de norma de procedură penală citată.

În ce privește chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată nerespectarea prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La judecarea apelului, în conformitate cu art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală, instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală (redacția legii în vigoare la data judecării cauzei penale în instanța de apel, până la 01.09.2023), decizia instanței de apel trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Așadar, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urma să expună în hotărârea adoptată situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția inculpaților Morcov Sergiu și Morcov Cristina și să se expună la principalele motive invocate în apelurile declarate.

În același context, completul de judecată menționează că, hotărârea pronunțată de instanța ierarhic inferioară trebuie să fie motivată atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali - vagi, reprezintă motiv de casare.

Instanța de recurs reține că, în susținerea recursurilor s-au invocat prevederile pct. 6) și 16) alin. (1) din art. 427 Cod de procedură penală (redacția legii în vigoare la data declarării recursurilor, în vigoare până la 01.09.2023), însă, pornind de cerințele și argumentele invocate efectiv în recursuri, acestea se întemeiază în baza prevederilor pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Verificând criticile expuse în recursurile declarate, în raport cu lucrările cauzei, completul de judecată constată, că acestea sunt întemeiate, deoarece instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de rigorile prevăzute de art. 414 Cod de procedură penală, nu a judecat cauza sub toate aspectele și nu a dat răspunsuri complete la toate motivele esențiale invocate în apelurile declarate.

În esență, recurenții menționează în recursurile depuse precum că, instanța de apel nu a procedat la o examinare proprie a circumstanțelor acestei cauze și nu a respins motivat fiecare argument invocat. De altfel, conform principiilor care se desprind din jurisprudența CtEDO rezultă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 alin. (1) din Convenție, înglobează, inter alia, dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră relevante pentru cauza lor, Convenția nevizând garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci a unor drepturi concrete și efective (cauza Artico împotriva Italiei, Hotărârea din 13 mai 1980). Or, acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt într-adevăr „ascultate”, adică *analizate temeinic* de către instanța de judecată. Cu alte cuvinte, art. 6 implică, în special, în sarcina instanței, obligația de a proceda la o analiză efectivă a mijloacelor, argumentelor și propunerilor de probe ale părților (*cauza Perez împotriva Franței [MC] nr. 47.287/99 și cauza Van de Hurk împotriva Olandei, Hotărârea din 19 aprilie 1994*), ceea ce la caz nu s-a realizat.

Cu referire la recursul declarat de avocatului Grigore Postovanu în numele părții vătămate Diaconiță Igor, completul de judecată reține următoarele.

Deși în recursul avocatului Grigore Postovanu declarat în numele părții vătămate Diaconiță Igor nu se regăsește referirea expresă la temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin.(1) Cod de procedură penală, (redacția legii în vigoare la data declarării recursului, până la 01.09.2023), argumentele din recurs denotă faptul că recurentul și-a întemeiat recursul în temeiul prevederilor art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală (redacția legii în vigoare la data declarării recursului, până la 01.09.2023), *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*, și care la caz au găsit confirmare din următoarele considerente. Argumentele recurentului precum că inculpații au *falsificat*, au *deținut* și au *folosit* contractele false, ori - prin *confeccionare* se înțelege crearea sau denaturarea conținutului unor asemenea documente oficiale, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, a imprimatelor, ștampilelor sau a sigiliilor unor întreprinderi, instituții, organizații, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, - prin *deținere* se înțelege intrarea în posesie a documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, sau a imprimatelor, ștampilelor sau a sigiliilor false ale unor întreprinderi, instituții, organizații, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, iar - prin *folosire* se înțelege prezentarea sau aplicarea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, a imprimatelor, ștampilelor sau a sigiliilor false ale unor întreprinderi, instituții, organizații, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, se constată a fi întemeiate, ori decizia contestată a instanței de apel nu conține argumentare respectivă, raportată la probele și circumstanțele de fapt ale cauzei.

În ceea ce privește argumentele recurentului precum că în urma acțiuni de falsificare a contractelor, inculpații au acaparat terenurile lui, au defrișat livada lui, prin ce i-au cauzat prejudiciul material, și : ” ... *inculpații urmează a fi condamnați conform art. 190 și 197 Cod penal...* ”, completul de judecată atestă că, acestea argumente nu au fost invocate în apel, și prin urmare invocarea acestor temeuri în recurs, nu are nici un suport legal, fiind în contradicție cu prevederile art. 427 alin.(2) Cod de procedură penală. (*pct. 3.1,- 5. din prezenta decizie*).

Mai mult ca atât, conform art.325 alin.(1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, iar potrivit art. 413 alin.(1) Cod de procedură penală, la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1.

Prin urmare, în instanța de apel cauza penală se judecă în limitele învinuirii formulate în rechizitoriul, la fel.

Referitor la recursul avocatului Vitalie Zaporozjan declarat în numele inculpaților Morcov Sergiu și Morcov Cristina, completul de judecată reține că temeiul invocat și prevăzut de art.427 alin.(1), pct.6), 16) Cod de procedură penală, și-au găsit confirmare, ori inculpații nu și-au recunoscut vina, iar hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.

Din decizia atacată, rezultă că instanța de apel a desființat sentința instanței de fond de achitarea inculpaților și a constatat că, Morcov Sergiu „*a primit de la Zara Olga, prin intermediul tatălui său Morcov Sergiu, blanchete de contracte de arendă a terenurilor, la 01.01.2016, știind cu certitudine că Zara Olga a falsificat semnăturile plasate în rubrica*

„Арендодатель” din contractele de arendă a terenurilor nr. xx din 01.01.2016 și nr. xxx din 01.01.2016, precum și din contractele de predare-preluare a terenurilor agricole arendate – anexele nr. 1 la contractele date, încheiate între Diaconița Igor și GȚ „Morcov Cristina xxxx”, potrivit cărora, Diaconița Igor a transmis terenurile sale agricole amplasate în extravilanul s. Xxxx, r-nul Xxxx, în arendă GȚ „Morcov Cristina Xxxx” pe un termen de 20 ani, contracte semnate de ea și aplicată ștampila rotundă a gospodăriei, în lipsa celeilalte părți contractante, care au fost înregistrate la Oficiul Teritorial Cadastral Drochia cu nr. cadastral xxxx din 04.03.2016 și nr. xxxx din 06.09.2017, ce au produs efecte juridice până în prezent”.

Instanța de apel a încadrat acțiunile descrise mai sus ale inculpatului Morcov Sergiu, ca infracțiunea prevăzută de art. 42 alin. (5), 361 alin. (2), lit. b) Cod penal, - complicitate la confecționarea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberarea de obligații, acțiuni săvârșite de două sau mai multe persoane.

Totodată, instanța de apel referitor la Morcov Cristina, a constatat că această, *”activând în calitate de administrator a GȚ „Morcov Cristina xxxx”, acționând în scopul falsificării documentelor oficiale false, în complicitate cu Morcov Sergiu și Zara Olga, a primit de la Zara Olga, prin intermediul tatălui său Morcov Sergiu, blanchete de contracte de arendă a terenurilor, la 01.01.2016, știind cu certitudine că Zara Olga a falsificat semnăturile plasate în rubrica „Арендодатель” din contractele de arendă a terenurilor nr. xx din 01.01.2016 și nr. xxx din 01.01.2016, precum și din contractele de predare-preluare a terenurilor agricole arendate – anexele nr. 1 la contractele date, încheiate între Diaconița Igor și GȚ „Morcov Cristina xxxx”, potrivit cărora, Diaconița Igor a transmis terenurile sale agricole amplasate în extravilanul s. Xxxx, r-nul xxxx, în arendă GȚ „Morcov Cristina xxxx” pe un termen de 20 ani, contracte semnate de ea și aplicată ștampila rotundă a gospodăriei, în lipsa celeilalte părți contractante, care au fost înregistrate la Oficiul Teritorial Cadastral Drochia cu nr. cadastral xxxx din 04.03.2016 și nr. xxxx din 06.09.2017, ce au produs efecte juridice până în prezent.*

Conform raportului de constatare tehnico-științifică grafoscopice nr. xxxx din 25.09.2018, s-a constatat că, *semnăturile în litigiu plasate în rubrica „Арендодатель” din contractele de arendă a terenurilor nr. xx din 01.01.2016, și nr. xxx din 01.01.2016 încheiate între Diaconița Igor și GȚ „Morcov Cristina xxxx” și din contractele de predare-preluare a terenurilor agricole arendate-anexele nr. 1 la contracte, au fost executate, probabil, nu de Diaconița Igor, ci de către o altă persoană.*

Instanța de apel a încadrat acțiunile descrise mai sus ale inculpatei Morcov Cristina ca infracțiune prevăzută de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, - confecționarea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, acțiuni săvârșite de două sau mai multe persoane.

În acest sens, completul de judecată reține că, decizia instanței de apel nu conține constatarea în fapt cu privire la acțiunile concrete ale inculpatului Morcov Sergiu legate de complicitate în sensul art. 42 alin. (5) Cod penal (la fel ca și în învinuirea adusă inculpatului prin rechizitoriul), și mai mult cu privire la acțiunile inculpatului legate anume de confecționarea documentului, ori după cum urmează din prevederile art.42 alin. (5) Cod penal, se consideră complice persoana care a contribuit la săvârșirea infracțiunii *prin sfaturi, indicații, prestare de informații, acordare de mijloace sau instrumente ori înlăturare de obstacole, precum și persoana care a promis dinainte că îl va favoriza pe infractor, va tăinui mijloacele sau instrumentele de săvârșire a infracțiunii, urmele acesteia sau obiectele dobândite pe cale criminală ori persoana care a promis din timp că*

va procura sau va vinde atare obiecte, însă nici o acțiune din celor enumerate nu a fost imputată inculpatului și nu a fost constatată în fapt de către instanța de apel.

Completul de judecată constată că instanța de apel, încadrând acțiunile inculpatului Morcov Sergiu în baza art. 42 alin. (5), 361 alin. (2), lit. b) Cod penal, ca complicitate la confecționarea documentelor, nu s-a expus în ce mod acțiunile inculpatului constatate în fapt că *”a transmis și a primit” „blanchete de contracte de arendă a terenurilor”*, se încadrează în calificativul *„complicitate la confecționarea documentelor”*, ori confecționare se realizează prin acțiuni de creare și/sau denaturare a conținutului documentului oficial, astfel ca acesta redă falsul.

În mod similar, instanța de apel nu a constatat și nu descris în ce mod acțiunile de fapt a inculpatei Morcov Cristina privind *”primirea de la Zara Olga, prin intermediul tatălui său Morcov Sergiu blanchetelor de contracte”*, apoi *”semnate de ea și aplicată ștampila rotundă a gospodăriei, în lipsa celeilalte părți contractante, care au fost înregistrate la OTC Drochia”*, se încadrează în calificativul *„confecționare”* a infracțiunii imputate, ori acest calificativ se realizează prin acțiuni de *creare și/sau denaturare* a documentului oficial, astfel ca acesta redă falsul.

Completul de judecată mai atestă că, instanța de apel, adoptând sentința de condamnare a inculpaților (S.Morcov pentru *”complicitate la confecționarea documentului oficial fals”*, iar C.Morcov pentru *”confecționarea documentului oficial fals”*), a omis să constate și să descrie metoda comiterii de către inculpații a acțiunilor prejudiciabile imputate.

Totodată, completul de judecată reține că, cele menționate supra și care urmau a fi constatate și descrise de fapt de către instanța de apel, în cazul pronunțării sentinței de condamnare a inculpaților, nu se regăsesc nici în învinuirea adusă în fapt atât inculpatului Morcov Sergiu, cât și inculpatei Morcov Cristina.

În asemenea circumstanțe, decizia instanței de apel, care s-a pronunțat în cadrul judecării prezentei cauzei penale în ordine de apel, fiind o continuare procesului de judecată din prima instanța în condițiile art. 413, 414 Cod de procedură penală, este una incompletă sub aspectul constatărilor de fapt reținute în sarcina inculpaților, cât și sub aspectul motivării în drept, în sensul art. 113 alin.(1) Cod penal, în conformitate cu care, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele *faptei* prejudiciabile *săvârșite* și semnele *componenței infracțiunii*, prevăzute de norma penală.

În contextul rigorilor prevăzute de art. 417 alin. (8) Cod de procedură penală, instanța de apel nu și-a motivat soluția suficient de clar, or, se atestă preluarea învinuirii indicate în rechizitoriul, fiind utilizate formulări de ordin general, fără a fi elucidate toate circumstanțele esențiale ale cauzei și fără a oferi aprecierea concretă a fiecărei probe în parte conform art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală.

În acest sens, completul de judecată constată că, deși instanța de apel în sarcina inculpatului Morcov Sergiu a constatat și reținut, precum că acesta *”a transmis și a primit de la Zara Olga, blanchete de contracte de arendă a terenurilor”*, *”le-a transmis fiicei sale Morcov Cristina”*, în motivarea vinovăției inculpatului Morcov Sergiu se argumentează că *”i-a transmis Olgăi Zara un contract de arendă pentru a fi semnat din numele lui Diaconița Igor. (...) Cunoștea că Diaconița Igor la momentul semnării contractelor de arendă se afla peste hotare”*, însă instanța de apel a omis să aprecieze circumstanțele ce rezultă din declarațiile inculpatului S.Morcov, potrivit cărora: *”Zara Olga i-a comunicat, că ea are împuterniciri de la nepotul ei, Diaconița Igor, pentru a semna*

din numele lui”, precum și circumstanțele ce rezultă din declarațiile martorului Zara Olga, date în ședința instanței de apel, și care nu se contrazic cu constatările instanțelor de judecată reținute prin sentința din 27.09.2019 a Judecătorei Drochia, sediul Central, și prin decizia din 19.02.2020 a Curții de Apel Bălți, pronunțate în cauza penală de condamnare Zara Olga pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin.(2) lit.b) Cod penal, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, în ce privește existenței negației martorului Zara Olga despre comunicarea lui Morcov Sergiu referitor la împuternicirile ei de a semna din numele nepotului Diaconița Igor (f.d. 115 – 120, 122-131, vol.II), astfel ca inculpatul să cunoască cu certitudine că, semnatarul efectiv a contractului nu are împuterniciri de la proprietarul terenului de a semna din numele lui. Tot aici, instanța de apel a omis să aprecieze circumstanțele de fapt ale cauzei, că inculpatul Morcov Sergiu nu este parte a contractului, nu este angajatul GT”Morcov Cristina xxxx” (partea a două a contractului), fiind potrivit învinuirii aduse, doar persoana care ”a transmis și a primit de la Zara Olga”, iar apoi ”le-a transmis fiicei sale” și prin urmare, nu este persoana împuternicită de a verifica calitatea semnatarilor contractelor.

La fel, completul de judecată reține că, în sarcina inculpatei Morcov Cristina, instanța de apel a constatat și a reținut, precum că aceasta ”a primit de la Zara Olga, prin intermediul tatălui său Morcov Sergiui, blanchete de contracte de arendă a terenurilor” (pagina 16 și 16 din decizia atacată, f.d. 52, 52-verso, vol.III), însă în motivarea vinovăției inculpatei Morcov Cristina se argumentează că ”ea personal a introdus datele în contractul de predare-primire în arendă din numele lui Diaconița Igor, conștientizând că acesta nu va fi semnat de acesta, deoarece nu se află în țară” (pagina 14 a deciziei contestate, f.d. 51-verso, vol.III).

Prin urmare, decizia contestată a instanței de apel, conține dubii neelucidate în ce privește neaprecierea probelor care au fost cercetate în confirmarea nevinovăției lui Morcov Sergiu și Morcov Cristina, cât și referitor la acțiunile inculpaților pentru care au fost condamnați în temeiul art. 361 alin.(2) lit.b) Cod penal, pentru ”complicitate la confecționare” și pentru ”confecționare”, corespunzător.

Mai mult ca atât, potrivit încadrării juridice ale acțiunilor inculpaților statuate prin decizia contestată cu recurs, instanța de apel a condamnat inculpatul Morcov Sergiu în baza art.42 alin.(5), 361 alin.(2) lit.b) Cod penal, pentru ”*complicitate la confecționarea documentelor oficiale false...*”, iar inculpata Morcov Cristina în baza art. 361 alin.(2) lit.b) Cod penal, pentru ”*confecționarea documentelor oficiale false...*”, pe când din constatările în fapt ale instanței de apel reținute în sarcina inculpatului Morcov Sergiu, acesta în fapt a comis acțiuni de: ”*a transmis și a primit*”, ”*le-a transmis*”, iar inculpata Morcov Cristina, în fapt a comis acțiune ”*a primit*”, devreme ce acestea acțiuni fac parte din calificativele laturii obiective ale infracțiunii prevăzute de dispoziția art. 361 alin.(1) Cod penal, ”*deținerea*”, sau ”*folosirea*”, însă care nu au fost imputate inculpaților de către procuror.

Prin urmare, concluziile instanței de apel, că prin acțiunile sale și imputate inculpaților prin actul de învinuire, acestea au realizat latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 361 alin.(2) lit.b) Cod penal, cu încadrarea juridică pentru Morcov Sergiu în baza art.42 alin.(5), 361 alin.(2) lit.b) Cod penal, ca ”*complicitate la confecționarea documentelor oficiale false...*”, iar pentru inculpata Morcov Cristina în baza art. 361 alin.(2) lit.b) Cod penal, ca ”*confecționarea documentelor oficiale false...*”, sun nemotivate, devreme ce în decizia contestată cu recurs, nu se regăsesc argumente clare referitor la existența legăturii între acțiunile comise și imputate în fapt inculpaților cu încadrarea juridică efectuată în ce privește ”*confecționare*”.

Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date, de fiind respectate în deplină măsură aceste prevederi legale.

Menționând prevederile art. 100 alin. (4) și 101 alin. (1)-(4) Cod de procedură penală, și invocând doctrina juridică națională, completul de judecată remarcă faptul că verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor strânse, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor. Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal. Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de prezentul cod, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor. Aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depusă de către organele de urmărire, instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se concretizează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități.

Aprecierea probelor după intima convingere trebuie să se bazeze pe prevederile legale, pentru a evita în final concluzii defectuoase, în prezența cărora se conturează erorile de drept. Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după relevanța, concludența și utilitatea acestora. De menționat că proba trebuie apreciată și după veridicitatea acesteia. Veridicitatea probelor poate fi caracterizată ca o corespundere a datei de fapt examinată de către instanță cu realitatea pe care o probează această dată. Toate probele în ansamblul lor sunt apreciate din punct de vedere al coroborării lor.

În asemenea condiții, completul de judecată statuează că, decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată în partea motivării soluției adoptate și prezintă deficiențe majore, ceea ce este incident cazului de casare invocat în speță și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală (redacția legii în vigoare la data declarării recursului, până la 01.09.2023) și anume, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesuale-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

Din considerentele expuse mai sus, completul de judecată constată că instanța de apel nu și-a motivat soluția adoptată în conformitate cu dispozițiile legale și nu a dat răspuns argumentelor de bază invocate de către părți în ordine de apel, care în opinia acestora au importanță în cauză, admițând astfel eroarea de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală (redacția legii în vigoare la data declarării recursului, până la 01.09.2023).

Instanța de apel urmează să țină cont de prevederile art. 436 Cod de procedură penală care se referă la procedura de rejudecare și limitele acesteia, să verifice din nou și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le de-a apreciere cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate și să constate prezența sau lipsa vinovăției inculpaților în comiterea infracțiunii

incriminate, să dea răspuns la toate cerințele și argumentele apelantului ținând cont de motivele invocate în cererile de apel și dispozițiile expuse în prezenta decizie și ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în strictă conformitate cu prevederile art. 414, 417 Cod de procedură penală.

8. Conducându-se de prevederile art. 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare 01 septembrie 2023), completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursurile declarate de către avocatul Grigore Postovanu în numele părții vătămate Diaconiță Igor și de avocatul Vitalie Zaporojan în numele inculpaților Morcov Sergiu Xxxx, Morcov Cristina Xxxx, casează total decizia din 29 septembrie 2022 al Colegiului penal al Curții de Apel Bălți și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președinte

Boris Talpă

Judecători

Sergiu Daguța

Anatolie Țurcan

Igor Mânăscurtă

Ghenadie Eremciuc

